

Bilag 2: Sundhedsdata om københavnske skolebørn

Børne- og Ungdomsforvaltningen udarbejder årligt et sundhedsdataark på baggrund af data fra sundhedsplejens journalsystem og data fra tandplejen. Dataarket anvendes til dialog om opfølgingsbehovet i ledelsesstregen samt til konkret opfølgning i sundhedsplejen og tandplejen på de problematikker, som identificeres med afsæt i data. Børne- og Ungdomsforvaltningen har i 2020 måtte allokere mange personaleressourcer på sundhedsområdet til Covid 19-. Børne- og Ungdomsforvaltningen og Sundheds- og Omsorgsforvaltningen modtager derfor en mindre udgave kun indeholdende udvalgte sundhedsdata fra skoleområdet. Småbørnsdata vil blive forelagt begge udvalg i foråret 2021.

I efteråret 2021 gennemføres Københavns Kommunes Børnesundhedsprofilundersøgelse første gang. Der er i budget 2021 sat midler af til at gennemføre Børnesundhedsprofilen i 2021 og 2023 som en spørgeskemaundersøgelse i skoletiden til statistisk brug og omfatter børn i 3., 6. og 9.klasse. Undersøgelsen omfatter børn på alle kommunens skoler, herunder børn på specialskoler, der kan besvare undersøgelsen. Privat- og friskoler opfordres til at deltage i undersøgelsen.

Data fra Børnesundhedsprofilen vil supplere den nationale trivselsmålings fokus på skolelivet ved at handle om de mest centrale aspekter for barnets sundhed og trivsel uanset kontekst; fysisk som mental velbefindende, søvn, bevægelse, kreativ som social udfoldelse, fritidsliv, digital adfærd, relationer samt evt. risikoadfærd som rygning og alkohol. Med Børnesundhedsprofilundersøgelsen får forvaltninger og politikere i København et solidt vidensgrundlag for at beslutte, iværksætte og evaluere tilbud og initiativer til byens børn og unge; aktiviteter, som på forskellig vis fremmer børn og unges sundhed og trivsel samt deltagelse i kultur- og fritidstilbud. Disse data er centrale for det sundhedsfremmende og forebyggende arbejde i byen.

Data på skolebørn

Sundhed, både fysisk og psykisk, har stor betydning for det enkelte barns læring og udvikling, og for at børn og unge får de bedste

19. november 2020

Sagsnummer
2020-0860537

Dokumentnummer
2020-0860537-1

Fagligt Center
Skole, Inklusion og Sundhed
Gyldenløvesgade 15
1600 København V

EAN-nummer
5798009374608

muligheder for at udvikle deres potentiale. Det er derfor vigtigt at understøtte en sund livsstil og fremme mental sundhed og trivsel hos børn og unge, som et vigtigt element i at understøtte udvikling og læring, så alle skoleelever på de københavnske skoler kan blive så dygtige som muligt.

Nedenstående data om vægt og motorik dækker både privat- og folkeskoler, mens data for trivsel alene dækker folkeskoler, da Børne- og Ungdomsforvaltningen kun modtager trivselsdata for folkeskolerne fra Børne- og Undervisningsministeriet.

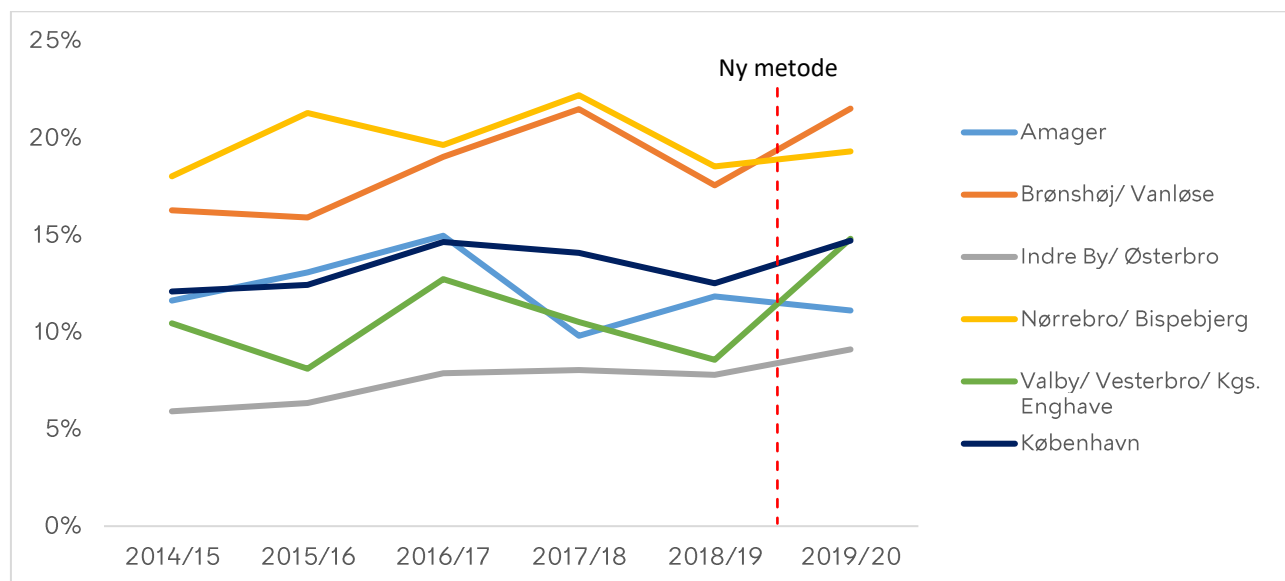
Motorik

Ved sundhedsplejens indskolingsundersøgelse i 0. klasse udføres en motorik-screening, hvor eleverne evalueres på i alt 7 motoriske øvelser. Kun elever med en komplet screening foretaget i 0. klasse er inkluderet i opgørelserne. Opgørelserne indeholder oplysninger om elever i både folkeskoler og privatskoler. I skoleåret 2019/20 er den motoriske screening i Københavns Kommune blevet revideret, hvormed screeningen er udvidet med en ekstra øvelse, og der er justeret i enkelte af de øvrige øvelser. I forbindelse med implementering af disse har man også gennemført et kompetenceløft i hele screeningens udførelse, bedømmelse og opfølgning. Tallene for 2019/20 er derfor ikke fuldt sammenlignelige med de tidligere år, da flere forventeligt vil få bemærkninger, når der er 7 forskellige øvelser frem for 6.

Opsamling:

- 14,7 % af elever i 0. klasse har to eller flere bemærkningen til den motoriske screening i hele København. Tallet dækker dog over store forskelle mellem områderne.
- Nørrebro/Bispebjerg og Brønshøj/Vanløse ligger væsentligt højere end i de øvrige tre områder, men følger samme tendenser som København samlet.
- Der ses en stigning i skoleåret 2019/20 i fire ud af fem områder samt samlet i København. Dette kan skyldes, at den nye metode med syv øvelser fanger flere børn med motoriske udfordringer.

Figur 1: Udvikling i andelen af børn med *to eller flere bemærkninger* ved den motoriske screening i 0. klasse i skoleårene 2014/15 til 2019/20, fordelt på områder og København samlet. Bemærk at metoden er ændret i skoleåret 2019/20.

Børn og Bevægelse er en indsats målrettet børn i dagtilbud med motoriske vanskeligheder og er en del af indsatserne under Øget Sundhed til Børn. Børn og Bevægelse handler om at styrke tidlig opsporing og tidlig indsats i forhold til børn, der er motorisk udfordrede. Indsatsen er med til at skabe forudsætninger for, at flere københavnske børn udvikler sig motorisk aldersvarende, er i kropslig trivsel og er læringsparate ved skolestart. Indsatsen foregår i områderne Vanløse/Brønshøj og Nørrebro/Bispebjerg, som har den største andel af børn med motoriske udfordringer.

Vægt

Overvægt, og især svær overvægt, hos børn og unge har både fysiske og psykiske konsekvenser. Hos børn med overvægt fylder de psykosociale problemer relateret til overvægt ofte mest, fx i form af mobning og drilleri, lavere selvværd og ringere livskvalitet. Hos børn og unge med svær overvægt kan fysiske komplikationer imidlertid også opstå allerede i barndommen.

Sundhedsplejen følger udvikling i højde og vægt hos alle skolebørn ved de fire skoleundersøgelser: Indskolingsundersøgelse (0. klasse), 1. klasseundersøgelse, 5. klasseundersøgelse samt udskolingsundersøgelse (8. klasse).

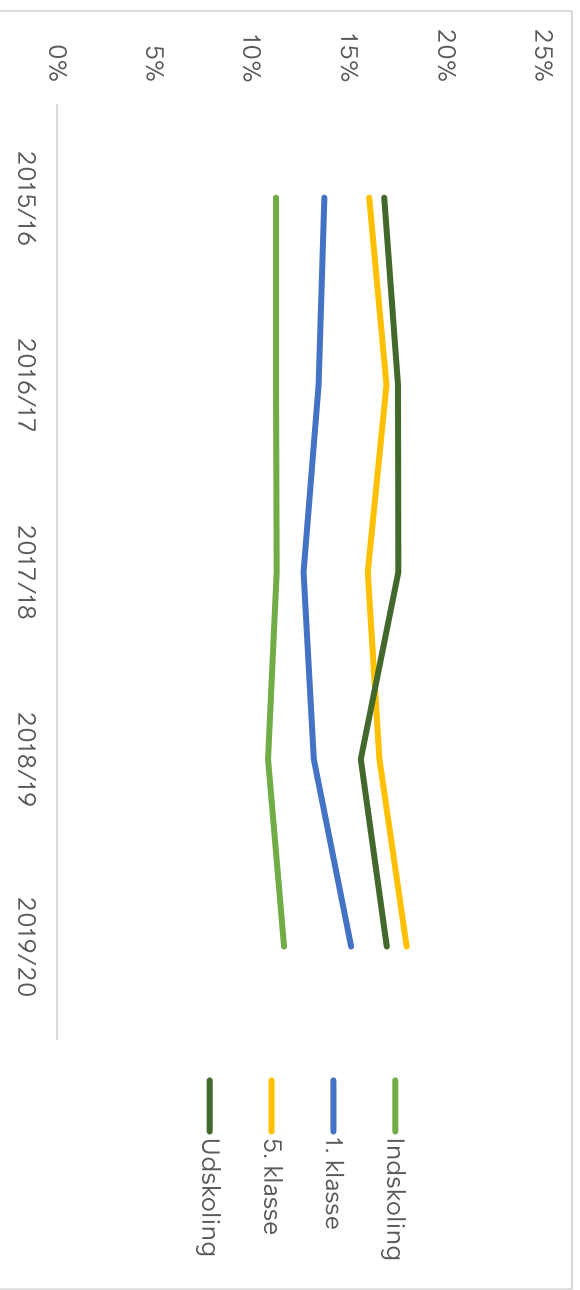
Opsamling:

- Der er i skoleåret 2019/20 set færre børn end normalt pga. Covid-19, hvor alle skoleundersøgelser i en periode var aflyst eller udsat. Det kan skævvride tallene særligt for 1. og 5. kl.
- 11,7 %, 15,1 %, 18 % og 17 % er overvægtige ved henholdsvis indskolings-, 1. classes-, 5. classes- og udskolingsundersøgelsen hos skolesundhedsplejersken i 2019/20.
- Der ses en stigning i andelen af overvægtige børn på mellem 1 og 2 procentpoint på alle klassetrin i forhold til sidste år.
- Der er stor forskel på andelen af børn med overvægt bydelene imellem. På Nørrebro/Bispebjerg er det 22 % af børnene, som er overvægtige ved sundhedsplejens udskolingsundersøgelse, mens det er knap 12 % af børnene i Indre by/Østerbro.
- Andelen af undervægtige børn er faldet lidt siden sidste år.

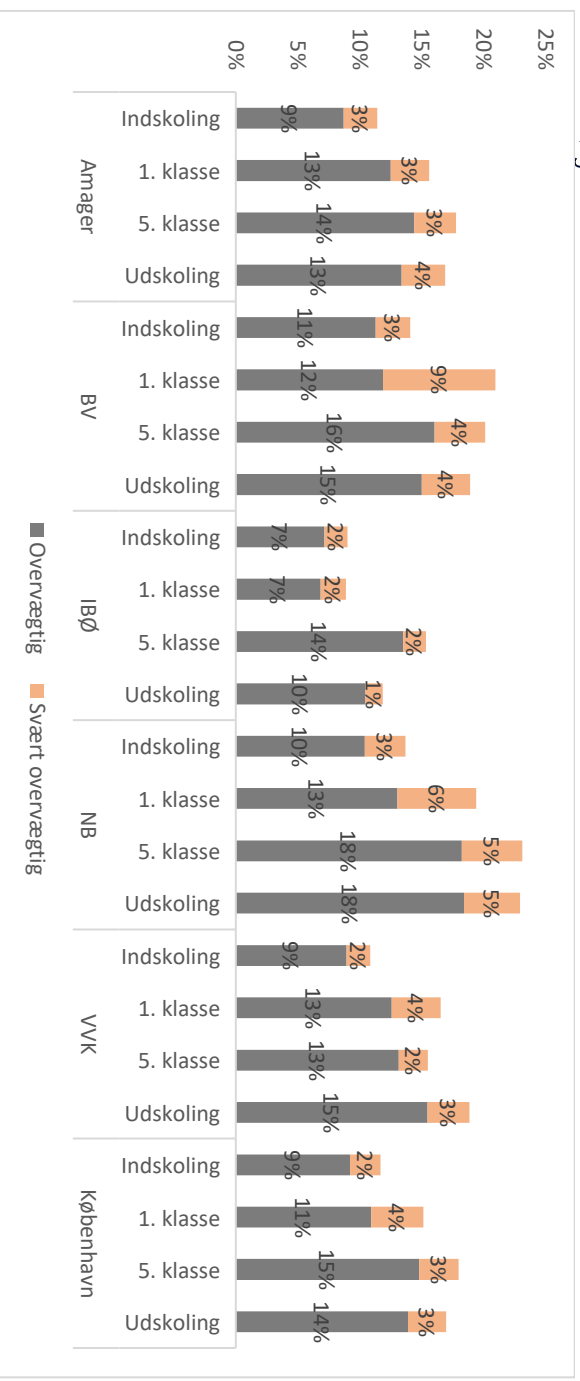
Børn og unge udgør en særlig målgruppe i forebyggelsen af overvægt. Dels grundlægges livsstil tidligt, dels øger overvægt i barndommen og især i teenageårene risikoen for at blive overvægtig som voksen. 70 % af dem, der er overvægtige som unge, bliver det også som voksne.

Bemærk at der i skoleåret 2019/20 er set færre børn end normalt pga. Covid-19, hvor alle skoleundersøgelser i en periode var aflyst eller udsat. Særligt i 1. og 5. klasse er der vægtdata for færre børn end normalt, da man har prioriteret at gennemføre de lovpligtige ind- og udskolingsundersøgelser i 0. og 8. klasse. Da det drejer sig om hele skoler der mangler, kan det skævvride tallene for særligt 1. og 5. klasse.

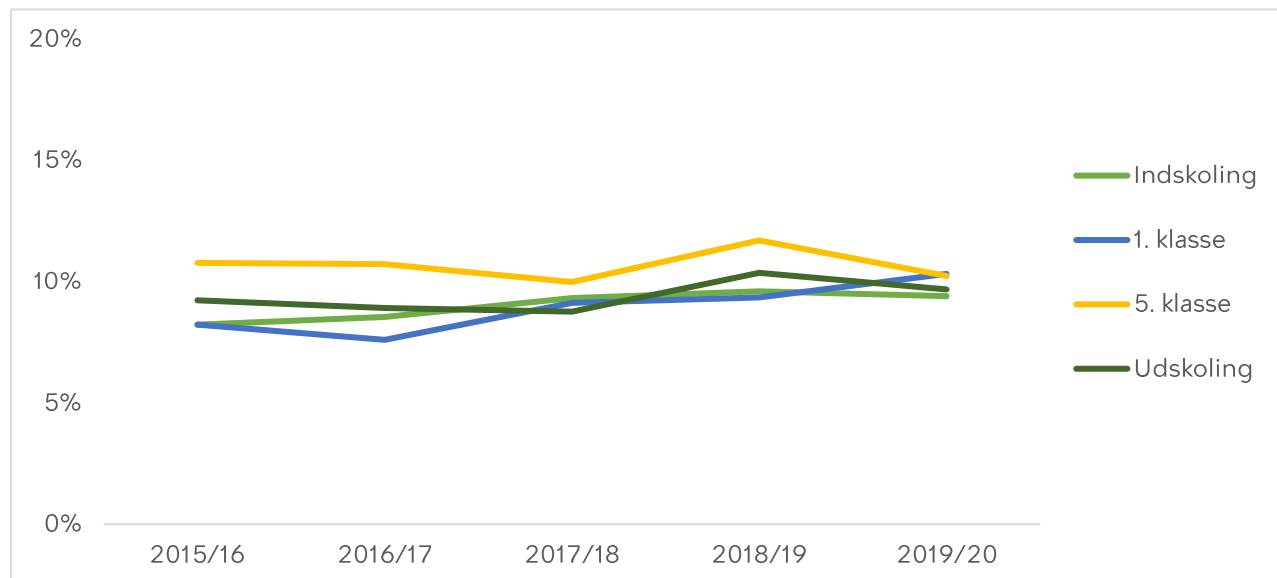
Figur 2: Udvikling i forekomsten af samlet overvægt ved sundhedsplejens fire undersøgelser/samtaler i skoleårene 2015/16 til 2019/20

Figur 3: Forekomsten af overvægt og svært overvægt ved sundhedsplejens fire undersøgelser/samtaler i skoleåret 2019/20.

Figur 4: Udvikling i forekomsten af undervægt ved sundhedsplejens fire undersøgelser/samtaler i skoleårene 2015/16 til 2019/20.

Vejen til Sund Vægt er et tilbud til børn i 0.-5. klasse med moderat overvægt og er en del af indsatserne under Øget Sundhed til Børn. Indsatsen er forankret i sundhedsplejen i Børne- og Ungdomsforvaltningen og er normeret til 500 forløb om året.

Center for Børn og Unges Sundhed i Sundheds og Omsorgsforvaltningen har et specialiseret tilbud til børn og unge med svær overvægt i alderen 2-16 år. Et forløb består af flere elementer, herunder familiesamtaler samt kost- og motionsaktiviteter.

Begge indsatser er helhedsorienterede og tager udgangspunkt i familiesamtaler, hvor en eller begge forældre er til stede sammen med barnet. Der arbejdes med, hvad der skal til for, at barnet opnår en sund vægt.

Trivsel blandt elever i 0.-3. og 4.-9. klasse

Når man kigger på en række af de centrale spørgsmål i trivselsundersøgelsen (herunder *Er du glad for din skole? Føler du dig ensom? og Er du blevet mobbet dette skoleår?*), tegnes et billede af, at trivslen blandt eleverne er faldet indenfor de seneste to år. Set over en femårig årrække, ligger trivslen på de københavnske skoler dog på niveau med resten af landet.

Opsamling:

- Blandt eleverne i 4.-9. klasse svarer 76,6 %, at de tit eller meget tit er glade for deres skole. Blandt eleverne i 0.-3. klasse svarer 71,2 %, at de er meget glad for deres skole.
- Tabellerne nedenfor viser, at trivslen generelt i hele landet er steget en smule samt, at København ligger lidt under landsgennemsnittet for både de yngste elever og for de ældste elever. Sammenligner vi med tidligere år, kan vi se, at skoleglæden for 4.-9. klasse i København igen er steget efter et fald i 2018/19.
- Blandt eleverne i 4.-9. klasse svarer 78,1 %, at de sjældent eller aldrig føler sig ensomme.
- Blandt eleverne i 4.-9. klasse svarer 90,8 %, at de sjældent eller aldrig er blevet mobbet.

Måling af elevernes trivsel

I forbindelse med folkeskolereformen er det besluttet nationalt at følge og dokumentere udviklingen i elevernes trivsel. Derfor er der siden 2015 gennemført nationale trivselsmålinger blandt alle elever en gang om året. Den nationale trivselsmåling er delt i to. Der gennemføres en undersøgelse blandt eleverne på 0.-3. klassetrin med i alt 20 spørgsmål og en undersøgelse blandt eleverne på 4.-9. klassetrin med i alt 40 spørgsmål.

Tabel 1: Resultat fra den nationale trivselsmåling 0.-3. klasse

København	71,3%	71,7%	74,4%	72,7%	71,3%	71,2%
Hele landet	71,1%	72,0%	73,7%	72,1%	70,6%	71,9%

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet – Folke- og speciaskoler, elever i 0. til 3. klasse

Table 2: Resultat fra den nationale trivselsmåling 4.-9. klasse

København	70,1 %	74,0 %	76,4 %	75,9 %	74,2%	76,6%
Hele landet	71,9 %	76,0 %	77,4 %	77,5 %	76,4 %	77,8%

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet - Folke- og specialskoler, elever i 4. til 9. klasse.

Indsats for styrket trivsel og kommunal klageinstans mod mobning

Børne- og Ungdomsudvalget har vedtaget "Indsats for styrket trivsel", hvori bl.a. indgår en række anti-mobbeindsatser, herunder forløb for eleverne om anti-mobning samt kompetenceudvikling for lærerne om det samme. Der er desuden etableret en kommunal klageinstans mod mobning. Ifølge undervisningsmiljøloven har forældre og elever mulighed for at klage, hvis de ikke mener, at skolens ledelse har gjort nok for at løse evt. problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende. I Københavns Kommune er der nedsat en kommunal klageinstans, som behandler disse klager lokalt for de københavnske skoler.